

Avrupa Müdahale İnisiyatifi Almanya ve Türkiye

The European Intervention Initiative, Germany and Turkey

Öz

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuell Macron Sorbonne Üniversitesindeki bir konuşmasında Avrupa Müdahale İnisiyatifi'nin (EI2) kurulacağını ifade etmiştir. EI2 planlandığı şekilde hayata geçirildiği takdirde Avrupa Birliği'nin mevcut kurumlarının önemli bir açığını kapatabilecek potansiyele sahip olacaktır. Avrupa için oluşabilecek tehditlere karşı ortak analizlerde bulunarak kriz durumlarında gerekli operasyonel müdahale kararlılığına sahip olacaktır. Bütün Avrupa devletlerini kapsamı planlanan EI2, AB üyesi olmayan devletlere de hitap edecektir. Avrupa'da operasyonel anlamda önemli bir eksikliği kapatması öngörülen bu oluşum şayet yeterli siyasi destekten uzak kalacak olur ise şimdiye kadar hayata geçirilmeye çalışılan fakat kendisini tarihin çöplüğünde bulan diğer projelerden farkı kalmayacaktır. EI2 Avrupa için tanımlanan ortak stratejik kültürü geliştirebilmek adına önemli bir fırsattır. Şayet Avrupa devletleri bu fırsatı değerlendirmezler ise benzer bir fırsatı belki de çok uzun yıllar beklemek zorunda kalacaklardır. Fransa ile beraber AB'nin önemli diğer bir üyesi konumundaki Almanya'nın bu oluşumun neresinde olacağı sorusunun cevabı, EI2'nin geleceği ve Almanya - Fransa ilişkileri açısından son derece mühimdir.

Abstract

President Macron, in his speech at the Sorbonne University, announced the founding of the European Intervention Initiative (EI2).

If the EI2 can be implemented as planned, it will fill an important gap in the defense of Europe. In times of crisis, the intervention initiative should help to analyze joint dangers through joint analysis and to help joint operations out of the crisis. Thus, the strategic goal, the European strategic culture, can be achieved. If the EI2 gets enough political support, an important EU operational gap will be closed. If this support is lacking, then the EI2 will land on the top of the history's midden heap like the previous attempts. The project is a very suitable opportunity to develop a common strategic culture in Europe. But if the opportunity is not taken, European countries will have to wait a long time for the next opportunity.

Giriş

Maastricht Antlaşması, AB'nin kuruluş antlaşması olarak kabul edilmesinin yanında, AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikalarının (ODGP) hayata geçirilmesi gerektiği yönünde karar alınan ilk antlaşmadır. Fakat, 1992 yılında imzalanan Maastricht Antlaşması'nda gündeme gelen Ortak Dış ve Güvenlik Politikaları'nın zamanla, yeterli olmadığı ortaya çıkmıştır. Yeterli olmayışından dolayı da Portekiz'in başkenti Lizbon'da 2007 yılının Aralık ayında düzenlenen AB zirvesinde imzalanan ve 2009 yılında yürürlüğe girmesine karar verilen Lizbon Antlaşması ile AB'nin dışpolitikası yeniden düzenlenmeye çalışılmıştır. Lizbon Antlaşması ile özellikle Ortak Dış Güvenlik ve Savunma Politikaları (OGSP) detaylandırılmaya çalışılmıştır. Lizbon Antlaşmasından sonraki süreçte değişen dünya şartları, AB tarafından yeni adımlar atılması ihtiyacını doğurmuştur. AB'nin Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası'nın yeniden düzenlenmesine sebep olan gelişmeler kısaca şu şekilde ifade edilebilir;

1. Birlik'e coğrafi olarak yakın olan bölgelerdeki ülkelerde bazı karışıklıklar ve tehlikeli gelişmelerin olması.
2. ABD ile artan fikir ayrılığından doğan güvensizlik.
3. Mevcut konjunktürde, Avrupa Birliği'nin bu gelişmelerle başa çıkamayacak durumda olması.

Mehmet Soy Türk

Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi,
mehmetsoyturk@ktu.edu.tr,

Article Type / Makale Türü

Research Article / Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Avrupa Müdahale İnisiyatifi, Avrupa Birliği Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası, Avrupa Birliği, Almanya, Türkiye

Keywords

European Intervention Initiative, Common Security and Defense Policy, European Union, Germany, Turkey

JEL: F51, F52, F53

Submitted: 30 / 07 / 2019

Accepted: 12 / 09 / 2019

AB'ye üye devletlerin her biri ayrı ayrı mercek altına alındığında, yukarıda mevzu bahis olan gelişmeler ile kendi başlarına mücadele edemeyecek durumda oldukları sonucuna varılabilir. Bu sonucu destekleyici bir görüş de Winston Churchill'in 1946 yılında Zürih Üniversitesi'nde yapmış olduğu konuşmasında geçen, Avrupa devletlerinin egemenliklerini devam ettirebilmeleri için yeterli büyüklüğe sahip olmadıkları ve bundan dolayı Birleşik Avrupa devletleri şeklinde bir oluşuma gitmeleri gerektiği şeklindeki ifadeleridir (Slavu, 2008:14). Winston Churchill'in genel anlamda Kıta Avrupası devletleri için dile getirdiği, küçük olmalarından dolayı kendi başlarına egemenliklerini devam ettirmelerinin zor olacağı şeklindeki görüş, savunma ve güvenlik anlamında da geçerli bir önerme olarak kabul edilebilir. Avrupa devletlerinin küçük devletler olmaları silahlı kuvvetlerinin de savunma ve güvenlik konularında uluslararası terör ve benzer tehditlere karşı yetersiz kalacağı sonucunu da beraberinde getirmektedir. Ayrıca, birbirleri ile yeterince bağlantılı olmamalarından dolayı koordinasyon sıkıntısı çekme ihtimalinin yüksek olması AB ülkelerinin ortak güvenlik ve savunma politikalarının hayata geçirilmesinde engel teşkil etmiştir.

AB'nin ODGS Politikaları ile ilgili genel kanı, daha etkili bir hale getirilebilmesi için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu yönündedir. Yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu hemen herkes tarafından kabul edilmekle birlikte, tartışmalar bu yeni düzenlemelerin nasıl olacağı üzerine yoğunlaşmaktadır. Yapılan tartışmaları detaylı bir şekilde incelediğimizde, iki farklı bakış açısının karşılıklı fikir beyanlarına tanık olmaktadır. Bu bakış açılarından birisi olan federalist kuramcılara göre, güvenlik ve savunma politikalarının karar verme mekanizmaları birbirlerine daha entegre olmalı ve aynı zamanda da nihai sonuç olarak bir Avrupa Silahlı Kuvvetleri hedeflenmelidir. Federalist kuramcılara karşı olanlar ise böyle bir adımın yanlış olduğunu ifade ederek, Avrupa Birliği'nin demokrat devletler birliği olduğunu ve derinleştirilmiş bir ortak güvenlik politikasının nihai amaç olması gerektiğini savunmaktadırlar. Üye devletlerin kendi kaderlerini belirleme hakkına sahip olmaları, AB'nin birlik halinde hareket etmesine engel teşkil etse bile korunması gereken bir özellik olduğunda hem fikirlerdir.

Avrupa'da NATO harici ortak bir savunma politikasının oluşturulması, Avrupa Kömür Çelik Teşkilatı'nın kuruluşundan bu yana tartışıla gelmiştir. Bu tartışmaların günümüzdeki en son hali Avrupa Birliği'nin bir savunma birliğine dönüşüp dönüşmemesi üzerine yoğunlaşmıştır. Fransa tarafından başlatılan ve AB üyeleri haricindeki Avrupa ülkelerine de açık olan ve askeri müdahaleyi de hedefleyen yeni oluşum tartışma ve gelişmeleri farklı bir yöne çekmiştir. Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ülkesinin elit üniversitelerinden olan Sorbonne'da yapmış olduğu bir konuşmasında Avrupa'nın savunması için yeni bir fikir ortaya atmıştır. Macron'un ifade etmiş olduğu bu yeni fikrin, AB'de OGSP'nin nasıl daha efektif hale dönüştürüleceği tartışmalarının devam ettiği bir döneme denk gelmesi başta Almanya olmak üzere bazı AB ülkelerinde farklı yorumlara sebep olmuştur. Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un ifade ettiği Avrupa Müdahale İnsiyatifi'nin (EI2) sadece AB üyelerini değil aynı zamanda AB'ye üye olmayan diğer Avrupa ülkelerini de kapsamı öngörülmektedir.

Winston Churchill 1946 yılında Zürih Üniversitesi'nde gerçekleştirmiş olduğu konuşmasında Birleşik Avrupa Devletleri'ni işaret ederken, özellikle Fransa ve Almanya'ya bu anlamda büyük görevler düştüğünü de ifade etmiştir. Birleşik Avrupa Devletleri'nin oluşturulabilmesi için özellikle Fransa ve Almanya ortaklığının önemini de vurgulamıştır. Avrupa'da bir devletler birliğinin gerçekleşmesindeki sürece baktığımızda Churchill'in söylediklerinin gerçeklik payının olduğunu görmekteyiz. Çünkü Fransa ve Almanya Avrupa'da birliğe giden yolda lokomotif görevi görmüşlerdir. Bundan dolayı da Almanya'nın Macron'un başlatmış olduğu bu oluşuma vereceği tepki son derece önemlidir.

Bu makalenin yazılmasındaki amaç, Fransa tarafından temelleri atılmış olan Avrupa Müdahale İnsiyatifi'nin Avrupa Birliği'ne üye ülkeler ve özellikle de Almanya tarafından nasıl karşılandığını analiz etmektir. Ortak Güvenlik ve Savunma Politikaları'nın daha efektif hale getirilmeye çalışıldığı bir dönemde Macron tarafından ortaya atılan yeni bir fikir ile hayata geçirilmeye çalışılan EI2 oluşumu ile Almanya'nın menfaatlerinin bağdaşıp bağdaşmayacağı ve Alman hükümetinin tutumu bilhassa Almanca kaynaklardan faydalanılarak analiz edilmeye çalışılmıştır. Konunun henüz çok

yeni olmasından dolayı kaynaklar, çoğunlukla makaleler ve günlük siyasi gazetelerin haberlerinden oluşmaktadır.

1. Güvenli Bir Avrupa Projesi

Son yıllarda özellikle Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) arasında güvenlik politikaları konusunda aşılamayabilecek sorunların ortaya çıkması ileride farklı arayışlara girileceği ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte Almanya, kendisini başta ABD ve NATO olmak üzere Batı güvenlik politikaları ile güvence altına almış ve bundan dolayı da güvende olduğunu hissetmiştir. Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in 2017 yılındaki Federal Meclis seçimlerinde sarf ettiği, *tamamen başkalarına güvenebildiğimiz zamanlar artık geride kalmıştır* (Die Zeit, 2017:23) cümlesi Almanya ve Avrupa'da güvenlik ve savunma politikalarında yeni gelişmeler olacağına yönelik sinyaller olarak yorumlanmaktadır.

Şansölye Merkel'in bu ifadesi G-7 Zirvesi'nden hemen sonra kullanması, ABD medyasında Merkel'in zirve hakkındaki değerlendirmesi şeklinde görülmüş ve olumsuz bir ifade olarak kabul edilmiştir. Angela Merkel'in bu ifadesi ABD'deki bazı medya kuruluşları tarafından Almanya'nın Transatlantik güvenlik politikaları ekseninden ayrılmaya başladığı yönünde değerlendirilmiştir (The New York Times, 29 Mayıs 2017). G-7 Zirvesi'nin sonuçlarını olumsuz değerlendiren Merkel, Avrupalıların artık kendi kaderlerini kendi ellerine almaları gerektiğini de açıklamalarına ilave etmiştir. Aslında, Şansölye Merkel'in Transatlantik güvenlik politikaları hakkında bu şekilde bir ifade kullanmasının altında daha önce ABD yönetiminin, Avrupa'nın kendi güvenliğini artık kendisinin sağlaması yönündeki açıklamaları yatmaktadır. Donald Trump liderliğindeki ABD yönetimi her ne kadar kendilerinin uluslararası ittifak yükümlülüklerine bağlı olduklarını açıklamış olsa da, her an bu yükümlülüklerden geri çekilme yönünde tehditlerde bulunmaları, Avrupalıların kendilerini daha güvende hissebilecekleri yeni oluşum arayışlarına sürüklemesine sebep olmuştur (Kaim ve Overhaus, 2018). Bütün bu gelişmelerin Almanya'daki Federal Meclis seçimlerine denk gelmesiyle Merkel'in eline, seçim sürecinde Avrupalılık ruhunu canlandırmakta yardımcı olacak ve aynı zamanda da kendi partisinin oylarını arttırabilecek bir malzeme geçmiştir.

Bu gelişmelerle beraber ifade edilmesi gereken ise "*Güvenli bir Avrupa*" fikrinin yeni bir düşünce olmadığıdır. Daha önceki yıllarda gerek Ortak Güvenlik ve Savunma Politikaları'nda (OGSP) gerekse Birliğin çok yıllık mali bütçe uygulamalarında bu alanda bazı tartışmaların olduğu ifade edilebilir. Güvenli Avrupa fikrini benimseyen ve hayata geçirilmesi için çabalayan ve bu yönde açıklama yapan siyasetçilerden biri de Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'dur. Macron AB'nin geleceği ile ilgili reform tekliflerindeki "*Europe qui protégé*" (koruyan bir Avrupa) ifadesi Avrupa'nın güvenliğe vermesi gereken önemin bir göstergesidir. Macron'un Birliğin güvenlik politikaları ile ilgili bu fikri, Birliğin entegrasyonu için de ayrı bir önem taşımaktadır.

AB Komisyonu Başkanı Jean Claude Juncker, 2017 yılındaki "*Birliğin Durumu*" konuşmasında Avrupa Birliği'nin güvenlik ve savunma politikalarının daha somut bir hale ulaşması gerektiğini ifade etmiştir. Komisyon Başkanı Juncker yine bu konuşmasında, işleyen bir Avrupa Savunma Birliği'nin en geç 2025 yılına kadar hayata geçirilmesi gerektiğini dile getirmiştir (Avrupa Komisyonu). Komisyon Başkanı'nın Avrupa Savunma Birliği ile ilgili ifadesinden sonra AB'nin gerekli birim ve kurumlarının bu alanda çalışmalara başlamış olduğu düşünülmektedir.

Juncker'in savunma birliği hakkındaki beklentisinin gerçekleşmesi için 2025 yılını nihai hedef olarak göstermesi, tabii ki daha önce tartışılan ama gerçekleştirilemeyen *Avrupa Savunma Topluluğu* projesini akıllara getirmektedir. Askeri anlamda ilk kez Pleven Planı doğrultusunda 1950'li yıllarda bir Avrupa Savunma Topluluğu hayata geçirilmeye çalışılmış fakat arzulanana sonuca ulaşılamadan bu plandan vazgeçilmiştir.

1.1. Pleven Planı ve Avrupa Savunma Topluluğu

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte Avrupa'nın savunmasının nasıl gerçekleştirileceği yönünde düşünceler ortaya atılmaya başlanmıştır. Avrupa'daki ortak kanaat, Sovyetler Birliği'nin yayılcı politikalarına karşı koyabilmek ve aynı zamanda da Almanya'nın tekrar silahlanıp tehkile oluşturmasını önleyebilmektir. Avrupa'daki birleşmenin askeri boyutunun en çok tartışılan konusu Almanya'nın yeniden silahlanıp tehlike oluşturabilecek bir duruma gelme ihtimali idi. İkinci Dünya

Savaşı'nın müsebbibi olan Almanya, başta Fransa olmak üzere bir çok Avrupalı siyasetçinin başını ağrıtmaya devam etmekteydi. Almanya her ne kadar diğer Avrupa devletlerine korkulu rüyalar gördürmeye devam ediyorsa da Avrupa'ya dışardan gelebilecek askeri tehlikelere karşı koyabilmek için bu ülkenin askeri gücüne ihtiyaç duyulmaktaydı. İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya tarafından mağdur edilen Fransa ve savaşın galibi Amerika Birleşik Devletleri gibi devletler Avrupa'ya dışardan gelebilecek tehditlere karşı Almanya'nın katkı sağlaması gerektiği düşüncesindeydiler.

İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonraki yıllarda Fransa'nın sosyalist Cumhurbaşkanı Leon Blum Sovyetler Birliği tehdidine karşı koyabilmek için Almanya'nın Avrupa Savunma Birliği'ne dahil edilmesi gerektiğine inananlardan biriydi. O yıllarda benzer şekilde düşünen bir diğer devlet adamı ise İngiltere Başbakanı Winston Churchill idi. ABD'nin Almanya Yüksek Komiseri McCloy ise *European Defence Force* adı altında ABD, Kanada ve Alman silahlı kuvvetlerinden oluşan bir ordudan bahsetmekteydi (Witulski, 2002:40).

Dönemin Fransa Başbakanı Rene Pleven tarafından 24 Ekim 1950 yılında *Pleven Planı* olarak kamuoyuna sunulan Ortak Avrupa Savunma Sistemi ile "Avrupa Ordusu" ve ona kumanda edecek "ortak ve birleşik bir kumanda otoritesinden" bahsetmekteydi. Ayrıca, Birleşmiş Avrupa'nın kurumları ile bağlantılı olacağı da ifade edilmiş ve Avrupa Kömür Çelik Topluluğu Antlaşması metinlerine dahil edilmesiyle de Avrupa Ordusu'nun kuruluşuna resmîlik kazandırılmış olunacaktı. Pleven Planı Avrupa devletlerinden gelecek olan birliklerin en küçük askeri birimler dahilinde yan yana değil, entegre edilmiş bir şekilde oluşmasını öngörmekteydi. Ulusal devletler geri kalan birlikleri üzerindeki egemenliklerini korumaya devam edeceklerdi. Almanya ise kendi silahlı kuvvetlerine sahip olmadığı için Pleven Planı'nın gerçekleşmesi durumunda bir daha kendi ordusunu kuramayacaktı. Alman başbakanı Konrad Adenauer, Pleven Planı'nın Avrupa'nın entegrasyonuna olumlu katkıda bulubabileceğini ifade ederken aynı zamanda Almanya'nın böyle bir oluşuma katılımının önemine de işaret etmiştir. Fakat Adenauer, daha sonra Komünizme karşı oluşturulacak olan "*Batı Savunma Cephesi*" ndeki performansın eşit katılım şartları gerektirdiğini ifade ederek Pleven Planı'na karşı çıkmıştır (Schuhkraft, 2002:21). NATO'ya üye devletlerin bir çoğundan olumsuz karşılık alınca, Pleven Planı kabul görmediği gibi, Fransa Avrupa'da elde etmeye çalıştığı hegemonyal başarıya da ulaşamamıştır (Witulski, 2002:40).

1.3. Avrupa Savunma Topluluğu

Pleven Planı'nın yeterli desteği görmemesi üzerine AKÇT'ye üye ülkeler arasında *Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşması*, 1952 yılının Mayıs ayında imzalanarak hayata geçirilmeye çalışılmıştır (Läufer, 1974:47). Yapılan Antlaşma ile taraflar bir savunma komiseri liderliğinde "supranasyonel Avrupa Ordusu" nun kurulması için ilk adımı atmış oldular. Avrupa Savunma Topluluğu daha önce kurulmuş olan NATO ile yakın ilişki içerisinde olacak ve AKÇT'ye üye devletlerin güvenliğini sağlamakla sorumlu olacaktı. Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşması, AKÇT'ye üye olan altı devletin beşi tarafından imzalanarak Fransa'dan gelecek en son onay ile birlikte hayata geçmiş olacaktı. Fransız Meclisi'nde Ağustos 1954 yılındaki bir oturumda yapılan oylamada yeterli çoğunluk elde edilemeyince "Avrupa Savunma Topluluğu" başarısız bir girişim olarak tarihe geçmiş oldu (Reif, 1962:51). Fransız Meclisinin beklenmeyen olumsuz kararı ile birlikte Avrupa'daki askeri entegrasyonun önü uzun yıllar için kapanmış oldu. Fransız Meclisi'nden böyle bir sonucun çıkmasındaki en önemli etken Fransız askerlerinin, Alman savunma bakanının emrinde bulunma ihtimalinin ortaya çıkmış olmasıdır. İkinci Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre sonra Fransızlardan bu şekildeki bir oluşuma onay vermelerini beklemek fazlaca iyimser olarak değerlendirilebilir. Fransız Meclisi'nde yapılan Avrupa Savunma Topluluğu oylamasından bu yana da Avrupa'nın savunması genel ölçüde Transatlantik Paketi NATO'ya devredilmiş oldu.

2. Avrupa'nın Savunması için Yeni Denemeler

Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra başlatılan birleşme sürecinin üzerinden yaklaşık 60 yıl geçmiş olmasına rağmen, savunma politikaları alanında bütün üyeleri memnun edebilecek bir sonuca halen ulaşılmış değildir. Ortak bir savunma politikası etrafında birleşebilmek adına yapılan en verimli toplantılardan biri 2017 yılının Aralık ayında gerçekleştirilen, Avrupa Birliği Savunma Bakanları Toplantısı olmuştur. Avrupa Birliği Savunma Bakanları Toplantısı'nda Avrupa'nın

Dışpolitika, Güvenlik ve Savunma Politikaları ile ilgili önemli kararlar alınarak bir ilerleme kaydedildiği ifade edilebilir. Alınan kararlar şu şekilde özetlenebilir;

- Kalıcı Yapısal İşbirliği (Permanent Structured Cooperation- PESCO). Katılan 25 üye ülke arasında ortak amaçları tanımlayan ve ortak silahlanma projelerini destekleyecek bir işbirliği (AB Resmi Gazete).

- Koordineli Yıllık Savunma İncelemeleri (Coordinated Annual Review on Defence-CARD), ulusal silahlanmalara tavsiyeler de içeren Avrupa Savunmaları Yıllık Raporu (Tagesspiegel).

- Avrupa Savunma Fonu; ortak silahlanma araştırmalarının finanse edildiği Avrupa Komisyonu'nun destekleme fonunun oluşturulması (Martina Fischer, 2018).

Avrupa Birliği'ne üye devletler tarafından oluşturulan ve hayata geçirilmesi amaçlanan yukarıdaki hedeflere siyasi anlamda ulaşılmasına engel bulunmadığı ifade edilebilir. Fakat, hukuki olarak aşılması gereken sorunlar olduğu ortadadır. Hukuki engellerin temelinde 2008 yılında imzalanan Lizbon Antlaşması yatmaktadır. Bu Antlaşma'nın ikinci maddesine göre savunma işbirliğinin kademeli olarak, Avrupa Birliği Zirvesi'nin ortak kararı doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Schwartman, 2018:27). Avrupa Birliği Zirvesi'nin ortak kararı doğrultusunda 2016 yılında açıklanan *EU Global Strategy - AB Global Strateji* 'sinde savunma işbirliğinin artık normlaşması gerektiği ifade edilmiştir (Bendiek, 2016:3).

2.1. Avrupa Müdahale İnişiyatifi - European Intervention Initiative

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron önderliğinde 2018 yılında savunma işbirliği alanında yeni bir girişimin temelleri atıldı. Macron'un fikri olan ve önderliğini yaptığı *Avrupa Müdahale İnişiyatifi - European Intervention Initiative (EI2)* ile siyasi olarak arzulu, askeri olarak da dirayetli olan Avrupa devletlerinin EI2 sayesinde birlikte daha iyi çalışabilmeleri amaçlanmıştır. Avrupa Müdahale İnişiyatifi AB, NATO ve BM'nin kurumsal yapısının haricinde kurulmuş bağımsız ve bağlayıcı olmayan, devletlerarası bir girişimdir.

Alman Savunma Bakanı Ursula van der Leyen, Macron tarafından başlatılan bu yeni girişimi "krizleri zamanında öngörüp siyasi irade geliştirebilmek" amacıyla kurulmuş bir "forum" olarak değerlendirmiştir (Stratejik Düşünce Enstitüsü). Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un amaçlarından biri, BREXIT halk oylaması ile AB'den ayrılma kararı almış olan İngiltere'nin EI2'ye üye olmasını sağlayarak Avrupa'yı Büyük Britanya'nın askeri gücünden mahrum bırakmamaktır.

Lüksemburg'ta 2018 yılının Haziran ayında gerçekleştirilen AB Savunma ve Dışişleri Bakanları Toplantısı çerçevesinde, AB üyesi dokuz devletin imzaları ile Avrupa Müdahale İnişiyatifi'nin kurulması yönünde mütabakata varılmıştır. Bu devletler, başta Fransa olmak üzere, Büyük Britanya, Almanya, Danimarka, Hollanda, Belçika, Estonya, İspanya ve Portekiz'dir (EU.Info. Deutschland). İtalya'nın ise yakın zamanda üye olacağı tahmin edilmektedir.

Macron önderliğinde kurulan EI2, AB'nin NATO ile sürekli yapısal işbirliği içerisinde olan Ortak Güvenlik ve Savunma Politikaları'na (OGSP) bağlı olmayan, tamamen AB'den bağımsız bir statüye sahiptir. Büyük Britanya için söylenmesi gereken bir konu vardır ki, bu da Birleşik Krallık'ın ABD ile ilişkilerini tehlikeye atma rizikosundan kaçındığı için AB'ye üyelik süresince Avrupa Birliği nezdindeki savunma birliği politikalarına sürekli ilgisiz kalmasıdır (Kopp Report).

Büyük Britanya'nın ABD ile ikili ilişkilerinde son yıllarda eskiye nazaran gerileme olmuştur. Bundan dolayıdır ki Büyük Britanya, EI2'ye dahil olmayı tereddütsüz kabul etmiştir. ABD ile olan ilişkileri eski günlerdeki gibi olsa belki de üye olmak için bu kadar acele etmeyecekti. Büyük Britanya'nın EI2'ye üye olması tabii ki de Fransa'yı memnun etmiştir. Fransa'da iktidara yakın çevrelerden edinilen bilgiler, Britanya'nın kararının, İnişiyatifi'nin geleceği açısından son derece önemli ve etkili olduğu yönündedir. Ayrıca Fransa ve Britanya'nın benzer askeri geleneğe sahip olmaları, kriz durumlarında benzer reaksiyon gösterecekleri anlamına gelmektedir ki bu da uyum içerisinde olacakları şeklinde yorumlanmaktadır. Almanya ise Fransa ve Büyük Britanya gibi bir askeri geleneğe sahip değildir. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonraki süreçte Almanya daha pasif bir askeri anlayış ile hareket etmiştir. Fransa ve Büyük Britanya sömürgeci bir geçmişe sahip olmaları günümüzde de sömürgeci mantığı ile hareket etmelerine sebep olmaktadır. Günümüz sorunlarını da yine sömürgeci mantığı ile hareket ederek Almanya'ya nazaran daha arzulu bir şekilde askeri operasyonlara meyil etmektedirler. Almanya'nın onlara göre daha kontrollü ve itidallı

olması bu ülkeler tarafından zaman zaman eleştiri konusu da olmuştur (Andreas Ernst, NZZ; 26.06.2018).

Almanya'nın, askeri konularda daha önceleri de olduğu gibi Fransa ve Büyük Britanya'ya nazaran daha kontrollü ve itidalli davranmasına bir örnek de EI2'nin hayata geçirilmeye çalışıldığı süreçte karşımıza çıkmaktadır. Almanya bu süreçte, dahiliyeti ile ilgili her hangi bir taahhütte bulunmayarak itidalli tutumunu göstermiş ve üyelik kararını zamana bırakmıştır. Siyasi ve ekonomik krizin bütün dünyada baş gösterdiği yıllarda Almanya ve Fransa'nın AB'de uyum içerisinde hareket etmeleri Birlik için son derece önemlidir. Almanya'nın EI2 ile ilgili bir süre yorumsuz kalması yeni bir siyasi krizin ortaya çıkmasına sebep olabileceken Lüksemburg'ta Mütabakat Zaptı'nı imzalaması bu tür tedirginlikleri ortadan kaldırmış ve diğer ülkeleri de rahatlatmıştır.

Avrupa Müdahale İnisiyatifine giden yoldaki bazı aşamaları da zikretmekte fayda olacağı düşüncesinden yola çıkarak Cumhurbaşkanı Macron'un Eylül 2017 yılında Sorbonne Üniversitesi'ndeki konuşmasındaki savunma politikaları ile ilgili teklifinin önemli olduğunu ifade edilebiliriz. Macron, Sorbonne'daki konuşmasında askeri operasyonlar düzenleyebilmek adına on yıl içerisinde strateji kültürü ve finansman araçlarını geliştirecek bir Avrupa kurumu kurulmasını tavsiye etmiştir (Fransa Büyük Elçiliği Berlin). EI2 mütabakat zaptının imzalanmasından önceki bir diğer önemli ifade ise Fransa Savunma Bakanı Florence Parly'nin Münih'teki 54. Güvenlik Konferansı'nda verdiği demektir. Parly bu demecinde Macron'un Avrupa Müdahale İnisiyatifinin hedefinde Avrupa'nın, etrafındaki tehditlere karşı gerekli stratejik özerkliğe kavuşturulması olduğundan bahsetmiştir (EU.INFO.Deutschland, 2018).

2.1.1. Fransa'nın Avrupa Müdahale İnisiyatifi İle Amacı

Fransa'nın, son derece önemli bir hamle olarak tarihe geçecek olan EI2'nin kuruluşunu başlatmasının altında hangi sebepler yatmaktadır? Macron'un olası amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz (Major ve Möllig, 2018: 2);

1. Fransa, ülkenin Akdeniz sahillerinde oluşmuş olan mülteci sorununun, hem kendisinin hem de bütün Avrupa Kıtası'nın güvenliği için bir tehdit oluşturduğunu düşünmektedir. Oluşan bu tehditi kökünden engelleyebilmek amacıyla Mali gibi ülkelerde askeri birlikler bulundurmaktadır. Askeri birlikleri ile Fransa, ülkesini ve Avrupa'yı tehdit eden terörizme karşı güvenlik hizmeti gördüğünü düşünmektedir. Diğer Avrupa ülkelerinin kendilerine yeterli desteği vermediklerini düşünen Fransa, oluşan askeri ve ekonomik yükü sadece kendi bütçesinden değil de bütün Avrupa ülkeleri tarafından karşılanması gerektiğini savunmaktadır. Bu eksiklikleri giderebilmek adına bütün Avrupa ülkelerinin kurumsal anlamda ortak hareket etmeleri gerekmektedir.

2. Askeri anlamda son derece yorgun olan Fransa silahlı kuvvetlerinin artan savunma harcamalarını ve askeri operasyonları tek başına sürdürmesi giderek daha da zor bir hal almaktadır. Bu durumda yeni zorluklara, kendi başına karşı koyamayacağını düşünen Fransa geleneksel müttefikleri olan Büyük Britanya ve ABD haricinde de yeni ortaklar edinme amacındadır.

3. Acil müdahale edilmesi gereken durumlarda AB'nin kurumsal olarak hantal kalmış olması yeni oluşum için önemli bir etkidir. Şimdiye kadar yapılan kurumsal değişiklikler AB için gerekli operasyonel müdahale özgürlüğüne kavuşturamamış olması da yeni arayışlara gidilmesine sebep olmuştur.

Avrupa Müdahale İnisiyatifi'nin kurumsal anlamda başlangıçta henüz tanımlanmamış nihai bir hedefi olmamakla beraber Paris'te bir merkez sekreterliğinin olması öngörülmüştür (Jungholt, Die Welt: 2018). Fransa'nın üye devletlerden beklentisi ise şimdilik, bağlantı ve iletişimi sağlayacak olan birer subay görevlendirmeleridir. Üye olan veya potansiyel üye devletlerinin her birinin Paris'teki Büyük Elçiliklerinde görevli askeri atışelıklarının olması, projenin ilk etabında gerekli olan organizasyonlar için ayrıca personel ve finansal masrafların oluşmasına önüne geçilmiş olunacaktır. Personel ve idari harcamaların mümkün olduğu kadar az tutularak, üye devletlerin bütçelerine fazla yük olunmaması özellikle düşünülmüştür. Macron, EI2 oluşturulmasında bilhassa esneklik ve yüksek hareket kabiliyeti (The European, 2018) amaçlamış ve uygun bir organizasyon şeması ile bu amacın gerçekleştirilebileceğini düşünmüştür.

Kuruluş aşamasında olan EI2 özellikle, karar verebilen, silahlı kuvvetleri yetenekli ve istekli olan devletlere hitap etmektedir. Sadece AB ülkelerine hitap eden bir inisiyatif olmadığından dolayı, üyeliğe giriş için mutlaka AB üyesi olmak gerekmektedir. Macron yapmış olduğu bu hamle ile özellikle AB'nin ve NATO'nun mevcut yoğun bürokrasisi ile gereksiz uzayan süreçlerden kurtulmayı hedeflemiştir. Fransız lider ilk etapta davet ettiği ve üyesi olması gerektiğini düşündüğü dokuz ülkenin arasında AB üyeliğinden tamamen ayrılmış olacak olan Birleşik Krallık'ta düşünmüştür. Büyük Britanya'nın askeri tecrübesi, ekonomik ve siyasi gücü ile üye olarak EI2'yi güçlendirmiş olacaktır. Macron'un, Büyük Britanya'yı bu önemli özelliklerinden dolayı EI2'de görmek istemesi hem bu ülkeye hemde EI2'ye ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Birleşik Krallık'ın EI2'ye üye olmasının, İnisiyatif'i askeri ve siyasi anlamda güçlendirebileceği ihtimalinden yola çıkan Fransa, Brexit görüşmelerinin nihai sonucunu beklemeden Birleşik Krallık'ı İnisiyatif'e davet etmesi bu ülkenin öneminin bir göstergesidir. Birleşik Krallık'ın silahlı kuvvetleri ve ordularının operasyonel deneyimi ile Avrupa'da önemli bir yere sahip olması ve operasyonel anlamda arzulu bir ülke olması bu ülkenin önemini daha da arttırmaktadır. Geçmiş yıllarda Fransa ile de ayrıyeten ortak tecrübeler yaşamış olması Birleşik Krallık'ı Macron açısından farklı kılmaktadır.

EI2 katılımcıları arasında ortak işbirliğinin özellikle şu dört alanda güçlendirilmesi düşünülmektedir (Major ve Möllig, 2018:2);

1- Stratejik Öngörü: Avrupa'nın ortak çıkarlarını etkileyebilecek krizlerin ortak analizlerinin yapılması planlanmakta; siyasi ve askeri diyalogu arttırarak "konsolide edilmiş" bir istihbarat bilgi alışverişi amaçlanmaktadır. Devletler arası istihbarat bilgilerinin paylaşımında devletlerin pek istekli olmamaları halinde ileride bu alanda sıkıntı yaşanacak ve amaçlanan seviyeye ulaşılması oldukça güç bir durum olacaktır.

2- Yapılacak olan askeri operasyonlarda devletlerin rollerinin belirleneceği senaryoların üyeler arasında ortak planlanması.

3- Askeri operasyonlarda, askeri birliklerin operasyonel alan ve çevrelerine yerleştirilmesinde ortak hareket ederek desteklenmesi. Operasyonları gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyulan irtibat subaylarının ilgili askeri merkezlere gönderilmesi bu planın doğal ve önemli parçasıdır. Fransa ve Büyük Britanya, Mali'deki operasyonlarda bu şekilde hareket etmektedirler.

4- "Lessons learned" süreçleri ve ortak doktrin oluşturabilmek amacıyla ortak çalışabilirliği teşvik etmek, eksikliklerin tanımlanması, iyileştirme önerilerinin geliştirilmesi ve daha önceki operasyonlarda elde edilen tecrübelerin üyeler arasında paylaşımı.

Fransa ve Büyük Britanya'nın Mali'deki ortak operasyonlarda birbirlerini desteklemeleri ile üçüncü maddenin gerekleri yerine getirilmektedir. Aynı şekilde Fransa, başka bölgelerde başka paydaşlar ile dördüncü maddeyi gerçekleştirmektedir. Bundan dolayıdır ki Fransızların, Mali operasyonlarındaki tecrübelerini EI2 taslağına aktardıkları ifadesi gerçeklik kazanmaktadır (Die Welt). Fransa'nın amaçlarından birisi, ülkeye güneyden gelebilecek mülteci akınlarını oluşmadan, menşei olan Afrika ülkelerinde operasyonlar düzenleyerek engelleyebilmektir. Fransa'nın, başka ülkelerde düzenlenecek operasyonlar üzerinde neden bu denli durduğu, o ülkelerle olan ilişkilerini daha detaylı bir şekilde analiz ettiğimizde ortaya çıkmaktadır. Fransa'nın hali hazırda 3400 civarında asker bulundurduğu Mali'nin yer altı kaynaklarına bakınca, bu sebeplerin ne olabileceği anlaşılmaktadır. Fransa kendi Atom Sanayisi'nin yıllık Uranyum ihtiyacının %70'ini Mali'den karşılamaktadır. Buradan yola çıkarak Fransa'nın Mali'de asker bulundurmakla sadece bu ülke üzerinden Avrupa'ya doğru yola çıkacak olan mültecileri engellemek değil, aynı zamanda kendi Uranyum ihtiyacını güvence altına almak hedefini de taşıdığı ifade edilebilir (Deutschlandfunk).

Afrika'dan Avrupa'ya olan mülteci akınlarının ilk ulaştığı ülkelerden birisi olan Fransa, EI2 inisiyatifi ile mültecilere karşı verilecek olan mücadelenin sorumluluğunu bütün Avrupa ülkelerine yayma amacına da ulaşabilecektir. Güneyden gelen ve gelebilecek olan mültecilerin bütün Avrupa için ortak tehdit oluşturması nedeniyle, bu mücadelenin ekonomik sorumluluğunu Fransa'nın veya Akdeniz'e kıyısı olan diğer Avrupa ülkelerinin tek başlarına üstlenmek istememeleri normal karşılanabilir.

Fransa'nın EI2'ye üye olacak olan devletlerden en önemli beklentisi, askeri operasyonlara destek sağlamalarıydı fakat, bu beklenti süreç içerisinde revize edilmiş ve sadece koordinasyon desteğine indirgenmiştir. Üye ülkelerden, yukarıda bahsedilen ilk iki maddeye katkı sağlamaları Fransa açısından bir başarı olarak değerlendirilebilir. Diğer iki madde ise daha sonraki süreçlerde belki tekrardan talep edilebilecek duruma gelebilir ve bundan sonra da ortak askeri müdahalelerin gerçekleştirilmesi mümkün olabilir.

2.1.2. Fransa'nın EI2 İnisiyatifi İle Hedefi

Fransa için EI2'nin ne kadar önemli bir oluşum olduğu atılan adımların hızından anlaşılmaktadır. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron Sorbonne Üniversitesi'nde Eylül 2017'de gerçekleştirmiş olduğu konuşmasında Avrupa için "ortak stratejik kültür" talep ederek, EI2 fikrini ilk defa dile getirmiş oldu. Bu konuşmadan kısa bir süre sonra 25 Haziran 2018'de dokuz ülke tarafından EI2'nin niyet bildirgesinin imzalanması Fransa'nın bu projeye yüklemiş olduğu önemin diğer bir göstergesidir. Cumhurbaşkanı Macron'un iktidara geldiğinden beri ülkesinin savunma politikalarına ayrı bir önem verdiği ve pragmatist hareket ettiği söylenebilir. Fransa'nın, geleneksel olarak, askeri alanda sadece Avrupa'ya değil aynı zamanda AB'ye de öncelik tanıdığı, NATO'nun Avrupa'daki faaliyetlerine ise pek sıcak bakmadığı bilinmektedir.

Macron'un kazandırmış olduğu EI2 fikri, askeri savunma ve müdahale anlamında hareketlilik sağlayabilecek bir bölgesel oluşuma vermiş olduğu önemin bir diğer delilidir. Macron, Sorbonne'daki konuşmasında AB ve NATO haricinde oluşturulacak bir savunma birliği ile Fransa'nın güvenlikle ilgili beklentilerini gerçekleştirebileceği bir gelişme olarak EI2'yi işaret etmekteydi.

Diğer taraftan EI2 ile Macron'un normatif hedefleri olduğu, kendisinin zikretmiş olduğu "avrupa stratejik kültürü"nü oluşturma talebinden anlaşılmaktadır. Bu stratejik kültürün oluşturulmasında EI2'ye özel görev yüklenmiş olduğu sonucuna ulaşılmaktadır ki EI2'ye yüklenmiş bu özel görevlerden en önemlisi, ortak operasyonların gerçekleştirilmesidir. AB tarafından 2017 yılında geliştirilen *Beyaz Kitap: Avrupa'nın Geleceği* (Avrupa Komisyonu) ile ilgili senaryolar tartışılırken olası senaryolar arasına EI2 oluşumu da dahil olmuş oldu. Fransa'nın, EI2 ile beraber aslında Avrupa'nın genel savunmasını sadece AB ülkeleriyle değil, AB'ye üye olmayan ülkeleri de işin içine katarak gerçekleştirmek istediği sonucuna ulaşmak mümkündür. Macron, EI2'nin merkezini Paris olarak kabul ettirmesiyle de ülkesi Fransa için son derece önemli stratejik bir kazanım elde etmiştir.

2.2. Avrupa Müdahale İnisiyatifi, NATO ve PESCO

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Avrupa'nın savunma ve müdahale anlamında hareket yeteneğini arttırmak için EI2 gibi bir oluşumu hayata geçirmek istemektedir. Macron Avrupa için bu adımı atmışken bazı Avrupa devletleri tarafından eleştirilere maruz kalmıştır. Bu devletlerin başında şüphesiz Almanya gelmektedir. Eleştirilerin başında ise AB'nin daha önceki yıllara nazaran 2016 yılından itibaren ODSG alanında daha somut adımlar attığı bir dönemde böyle bir oluşumun başlatılmasının AB'nin atmış olduğu adımları engelleyeceği yönündedir. Daha somut olmak gerekirse, Fransa'nın, EI2 ile PESCO, CARD ve EVF gibi ortak güvenlik ve savunma projelerinin gelişimine sekte vurup zayıflamalarına sebep olacağı şeklinde bir çekince mevcuttur. Alman yetkililer bu tarz açıklamalarında daha da ileri giderek EI2'nin AB'nin birliğine zarar verebilecek potansiyele sahip olduğunu iddia etmektedirler (Tagesspiegel).

Almanya'nın Macron'un fikrine karşı diğer bir eleştirisi ise EI2'nin Avrupa Birliği'ne üye olmayan devletlere açık olması ile ilgilidir. Almanlara göre Avrupa'da AB'ye üye olmayan devletlerin de dahil olabileceği bir savunma ve müdahale projesinin gerçekleştirilmesi AB'yi zayıflatacaktır. Bundan dolayıdır ki Almanlar EI2 oluşumunun başlangıç aşamasında son derece eleştirel bir yaklaşım sergilemiştir. Macron'un EI2 projesinin başarılı olması halinde AB dahilindeki ortak savunma projelerini zayıflatma ihtimali, başta Almanya olmak üzere bir çok AB üyesi ülkeyi de tedirgin etmiştir. AB ülkelerine göre, hem EI2'ye hem de AB bünyesindeki ortak diğer savunma projelerine dahil olmaları ülkeleri için çok fazla finansal yük oluşturarak ve bu yük de bazı ülkelerin bütçe sıkıntısı çekmelerine sebep olacaktır.

Macron'un, EI2 ile ilgili düşüncelerini kamuoyu ile paylaşmasından sonraki süreçte, yaptıkları açıklamalardan NATO ve ABD yetkililerinin bu gelişmeden rahatsız oldukları anlaşılmaktadır. Fransa önderliğinde kurulması düşünülen ve ilk imzaları atılan bu girişim, başlangıç sürecinde NATO tarafından şüphe ile takip edilmiş fakat daha sonraki süreçte şüphe ve tedirginlik azalmıştır. Transatlantik Paktı NATO'nun Genel Sekreteri Stoltenberg, EI2 bünyesinde kurulacak olan silahlı kuvvetlerin, NATO güçlerinin Avrupa'daki tamamlayıcısı olma ihtimalini göz önünde bulundurarak olumlu beyanatlar vermiştir (Neue Zürcher Zeitung).

NATO yetkililerinin, EI2 oluşum sürecindeki temkinli duruşları, imzalar atıldıktan sonra değişmeye başlamıştır. Genelsekreter Stoltenberg'in bu süreçte Alman Devleti'nin TV kanalı ARD'de katılmış olduğu bir programda Avrupa devletlerinin bağımsız savunma politikası anlayışını eleştirerek Avrupa'nın silahlı savunmasının NATO dahilinde olması gerektiğini ifade etmiştir. Stoltenberg'in bu açıklamasından NATO'nun, Avrupa'nın savunması ile ilgili genel duruşunun ne olduğu anlaşılmaktadır. Stoltenberg katılmış olduğu programın devamında, Avrupa'nın askeri anlamda korunmasının transatlantik birliğinden geçtiğini bilhassa vurgulamıştır. ABD'nin, Avrupa'da Fransa liderliğinde oluşmakta olan EI2 ile Avrupa kıtası üzerinde etki kaybına uğrayacak olmasını engellemeye çalışacağı Stoltenberg'in vermiş olduğu demeçlerden anlaşılmaktadır. Stoltenberg ayrıca Atlantığın iki tarafının birlikte hareket etmesi gerektiğini de vurgulayarak, yaşanmış olan iki dünya savaşından elde edilen tecrübelerin bunun için yeterli delil olması gerektiğini ifade etmiştir. Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un Kasım 2018'deki "gerçek bir Avrupa ordusunun kurulması ile Avrupa daha hür olacak ve ABD'ye bağımlı olmaktan kurtaracaktır" şeklindeki ifadesi, ABD Başkanı Trump tarafından incitici bir çıkış olarak değerlendirilmiştir (Die Zeit).

Tüm bu ifadelerden yola çıkarak ABD'nin, Avrupa'nın savunması için kendisinden bağımsız ve kontrol edemediği bir ordunun teşekkülüne sıcak bakmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. ABD'ye rağmen Avrupa'nın kendi ordusunu kurması bu bölgenin artık ABD'ye ihtiyacı olmadığı anlamına gelmektedir. Bu durum, yani Avrupa'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte girmiş olduğu ABD kontrolünden çıkma ihtimali, ABD'yi tedirgin etmektedir. 2018 yılının Haziran ayında Avrupa Müdahale İnisiyatifi'nin, kuruluş imzalarının atılmasından sonra, Fransız ve Alman Savunma bakanları tarafından yapılan açıklamaların Atlantik Okyanusu'nun diğer tarafındaki ortaklarını rahatlatma amacı taşıdığı söylenebilir. Fransa Savunma Bakanı Florence Parly, EI2'ye üye ülkelerin silahlı kuvvetlerinin birlikte hareket edebilme kabiliyetlerini geliştirmek amacıyla ortak askeri tatbikatlar düzenleneceği ama bütün bunların NATO'ya paralel bir gelişmeden ziyade NATO'yu tamamlayıcı özellikte olacağını ifade etmiştir. Alman meslektaşı Ursula van der Leyen ise oluşumun özelliklerinden bahsederken asıl meselenin kriz durumlarında aynı fikir etrafında buluşabilen, durum analizi yapabilen ve gerektiği zamanda da birbirleri ile görüşebilen devletlerden oluşan bir Forum'dan bahsetmektedir (Wiener Zeitung).

2.3. EI2 ve Almanya

Almanya'nın, Kıta Avrupa'sının hem ekonomik hem de nüfus açısından en büyük devleti olması Avrupa Birliği içerisinde ve Avrupa genelinde özel bir konuma sahip olması anlamına gelmektedir. Almanya'nın bütün bu özelliklerinden dolayı hem genel anlamda Avrupa'da hem de AB özelinde Almanya'ya rağmen Ortak Güvenlik ve Savunma Politikaları alanında hareket etmek neredeyse mümkün olmayan bir durumdur. Alman siyasetçiler, Macron'un EI2 ile ilgili ilk fikirlerini beyan etmesinden bu yana temkinli ve eleştirel bir yaklaşım içerisinde olmuşlardır.

Alman siyasetçilerinin temkinli yaklaşımının nedenlerinden biri, Macron'un Sorbonne Üniversitesindeki ilk açıklamasında inisiyatifin kapsam alanını tam olarak tanımlamamış olmasıydı. Alman siyasetçilerinin bu süreçteki eleştirilerinin ana teması EI2'nin AB'nin kurumsal çerçevesinin dışında kalmış olması ile ilgiliydi. Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas'ın *Welt am Sonntag* Gazetesi'ne 2018 yılının Ağustos ayında vermiş olduğu bir beyanatta "Almanya'nın tek ulusal çıkarı vardır o da Avrupa'dır" (Auswaertiges Amt) ifadesinden Almanya'nın önceliğinin ne olduğunu açıkça anlaşılmaktadır.

Fransızların AB'nin ODGP'sine yönelik en büyük eleştirilerinden biri, askeri anlamdaki operasyonel eksikliklerdir. Almanlar, Fransızların eleştirilerine konu olan bu ve buna benzer sorunları

kabul etmekle beraber çözümün AB dahilinde ortak mütabakat ile gerçekleştirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. AB'ye rağmen Avrupa'da başka kurumların oluşturulması Almanlara göre AB'yi zayıflatacaktır. Almanlar, özellikle AB'de ODGP alanında yeni somut adımlar atılmışken, Birlik haricinde başka girişimlerin gerçekleştirilmesinin AB'nin lehine olmayacağını düşünmektedirler. Almanlar, AB'nin zaten Büyük Britanya'nın Birlik'ten ayrılma kararı alması ile siyasi ve ekonomik anlamda bir sekteye uğramış olduğunu ve böyle bir dönemde de EI2 gibi bir oluşumun denk getirilmesi ayrı bir felaket olarak değerlendirilmiştir. Almanlara göre, Birlik içerisinde her zamankinden daha fazla dayanışma ve beraberliğe ihtiyaç duyulan böyle bir dönemde, EI2 gibi yeni oluşumlara kalkışmak Birlik'i daha da zayıflatacaktır (Major ve Möllig, 2018:4).

Bütün bu eleştirilere rağmen kuruluş aşamasına geçilmiş olan bir EI2'nin geleceği ile ilgili, Almanya'nın çok fazla seçeneği olmadığı da ortadadır. Alman hükümeti, Macron'un, kuruluş sürecini başlatmış olduğu EI2'ye dahil olmayı kabul etmeyip dışarda kalmayı tercih etse bile bunun, Fransa'nın tutumunda herhangi bir değişikliğe sebep olmayacağını da belirtmek gerekir. Gerek Alman gerekse Fransız siyasetçiler, Kıta Avrupası'nın iki büyük devleti ve aynı zamanda AB'nin lokomotif gücü olan bu iki komşu ülkenin ortak hareket etmesinin Avrupa için ne derece önemli olduğunun farkındadırlar.

Alman hükümetinin, Macron'un Almanya'ya rağmen EI2'yi hayata geçirme kararlılığında olduğu ifade edilebilir. Almanya bu oluşuma üye olmayıp dışarda kalırsa uluslararası anlamda güç kaybına uğrama ihtimalini de göz önünde bulundurarak Ağustos 2018'de gerçekleşen AB Dışişleri ve Savunma Bakanları Toplantısında EI2 mutabakat metnini imzalamayı tercih etmiştir. Almanya Şansölyesi Angela Merkel 3 Haziran 2018 yılında yapmış olduğu açıklamada kendisinin Cumhurbaşkanı Macron'un başlatmış olduğu Müdahale İnsiyatifine olumlu baktığını ifade etmiştir. Fakat, "ortak askeri-stratejik kültüre sahip bir müdahale gücü, savunma işbirliğinin yapısına uygun olmalıdır" diyerek AB kurumlarının önemine de işaret etmekten geri kalmamıştır. Merkel, demecinin devamında AB çerçevesindeki kalıcı yapısal işbirliği ile Avrupa'daki ortak askeri strateji kültürünün yakından ilişkili olduğunu ifade etmiştir (Die Bundesregierung). Merkel'in ifadelerinden, Avrupa'da AB'ye rağmen kalıcı askeri stratejik bir kültürün oluşamayacağını çıkartmak mümkündür.

2.4. EI2 ve Türkiye

Şimdiye kadar Türkiye'nin adının EI2 ile birlikte anılmaması başta Fransa olmak üzere Avrupalıların Türkiye'yi nerede gördüklerinin bir işareti olarak algılanabilir. Fransa EI2'yi bilinçli bir şekilde AB dışında konumlandırarak, aslında bütün Avrupa ülkelerini potansiyel üye olarak gördüğü sinyali vermeye çalışmıştır. Böyle olmasındaki asıl nedenlerden birisi tabii ki Brexit kararı ile AB'den ayrılmakta olan Birleşik Krallık'ı bu oluşumda görmek istemesidir. Avrupa'da oluşacak olan ortak askeri birliğin içerisinde güçlü bir Birleşik Krallık'ın olmaması o oluşumun arzulanan seviyeye ulaşamayacağı sonucunu çıkarmaktadır. Güçlü bir Birleşik Krallık'ın varlığı diğer ülkelerin askeri ve ekonomik yüklerini hafifletip oluşuma askeri güç katacaktır. Bu oluşumun gücünü ve bütün kıtadaki kabulünü daha kolay sağlayabilmek için Birleşik Krallık ile Almanya'ya gibi Avrupa'nın büyük ve güçlü ülkelerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayıdır ki Macron, her iki ülkenin de EI2'ye dahil olmasını istemektedir. Almanya ve Birleşik Krallık için söylenenler Türkiye için şimdiye kadar dile getirilmemiştir.

EI2 sürecinin başlangıcı olarak kabul edilen Macron'un Sorbonne Üniversitesinde gerçekleştirdiği konuşmadan günümüze kadar geçen süre içerisinde bu oluşumla ilgili, Türkiye'nin adı telafuz edilmemiştir. Fransa ve Almanya gibi, AB ve Avrupa'nın lider ülkelerinin Türkiye ile ilgili fikirlerini anlayabilmek için bu süreçten gerekli dersler çıkartılabilir. Macron ve Merkel Türkiye'yi bir Avrupa devleti olarak kabul etmiş olsalardı yeni geliştirilen ve bütün Avrupa ülkeleri için öngörülen EI2 içerisinde Türkiye'ye de bir rol biçmiş olurlardı. Daha da ileri giderek Türkiye'nin bir Avrupa ülkesi olarak görülmediği ve bundan dolayı da askeri anlamda kıtanın geleceği için önemli olan bu oluşumda Türkiye'ye yer verilmek istenmediği sonucuna ulaşılabilir.

Sonuç ve Değerlendirme

İlk bakışta Emmanuel Macron'un, yaptığı hamle ile bazı Avrupa ülkelerini özellikle de Almanya'yı zor durumda bırakmış olduğu söylenebilir. Macron'un, bu hamlesi ülkesi Fransa'yı hem AB'de hem de AB'ye üye olmayan Avrupa ülkeleri arasında söz sahibi ve lider bir ülke konumuna getirebilmek için olumlu bir adım attığı söylenebilir. Avrupa Müdahale İnisiyatifi'nin merkezinin Paris'te olacak olmasının Fransa'nın bu anlamdaki etkinliğini daha da artacağı ifade edilebilir.

Almanya'nın geç de olsa EI2'nin kuruluş bildirgesini imzalaması, kendisine rağmen Avrupa kıtasında herhangi bir oluşumun gerçekleşmesine seyirci kalmak istememesi şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca Almanya'nın, Avrupa Kıtası'nda gelecekte de söz sahibi olmak istediği ifade edilebilir. Almanya, şayet üye olmadan olup bitenleri dışarıdan seyretme alternatifini seçmiş olsa Avrupa'daki askeri gelişmelere müdahale edip yönlendirebilme ve hatta belirleyici olma fırsatını kaçırmış olacaktır. Böylece Almanlar, Fransızlar ile beraber geçmişte AB'de olduğu gibi gelecekte de bütün Avrupa Kıtası'nı ilgilendiren savunma ve askeri gelişmeleri belirleyebilecek pozisyonda olmaya devam edebileceklerdir.

Avrupa Müdahale İnisiyatifi iyice olgunlaştığında Avrupa ülkeleri tarafından katılım talebinin artacağını ifade etmek mümkündür. Üye üst sayısının tanımlanmamış olmasına rağmen ileride özellikle siyasi, ekonomik ve askeri anlamda güçlü devletlere hitap ederek özel bir girişime evrilme ihtimalinde bulunduğunu ifade etmek mümkündür. EI2'nin Uzun vadede nasıl bir şekil alacağını aslında üye devletlerin AB ve NATO ile olan ilişkileri belirleyecektir. Bu yeni oluşumunun geleceğini belirleyecek olan diğer önemli bir faktör ise girişimin kurucusu ve lokomotifi olan Fransa'nın, Almanya'nın EI2'nin PESCO ve diğer Birlik projelerine dahil edilmesi fikrine karşı nasıl bir duruş sergileyeceğine bağlı olacaktır.

Avrupa ülkeleri tarafından yüzyıllardır düşman ve yenilmesi gereken bir millet olarak kabul edilen Türkler ile ilgili, EI2 fikrini ortaya atan Macron tarafından şu ana kadar herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Türkiye'nin bu oluşuma dahil edilmesi ise, Türklerin askeri anlamda Avrupa'ya rakip olarak görülmediği ve kendilerinden biri olarak kabul edildiği anlamına gelecektir. Bu durumun Türkiye ile Avrupa devletleri arasında ileride oluşabilecek muhtemel askeri rekabeti ortadan kaldıracabileceği de söylenebilir. Ayrıca Türkiye'nin AB'ye üye olma ihtimalini arttıran bir etki gücüne de sahip olacaktır. Türkiye'nin adının şimdiye kadar EI2 kurucuları tarafından anılmaması, Türkiye'nin üyeliğinin şimdilik öngörülmemesi anlamına gelmektedir. Türkiye gibi yıllardır AB'ye dahil olmak isteyen bir ülkenin Avrupa'da yeni oluşmakta olan bir teşkilata dahil edilmek istenmemesi Avrupa ülkelerinin Türkiye'yi aslında yanlarında değil de kıtanın kıyısında bir yerlerde gördükleri anlamına da gelmektedir. Avrupa'nın Türkiye'ye karşı seğilemiş olduğu bu bakış açısı Türkiye'nin siyasi ve kültürel anlamda yerinin Avrupa olmadığını söylemektedir ki bu durumda da Türkiye'ye düşen görev kendi konumunu ona göre belirlemesidir.

Kaynakça

- Bendiek, A. (2016). *Die Globale Strategie für die Aussen- und Sicherheitspolitik der EU*. SWP Aktuell 44, Stiftung Wissenschaft und Politik.
- Coudenhove-Calergi, R. (2006). *Ausgewählte Schriften zu Europa*. Graz: Coudenhove-Kalergi Stiftung.
- Läufer, D. (1974). *Krisen in den europäischen und atlantischen Organisationen*. Berlin: Dunker&Humblod.
- Reif, H. (1962). *Europäische Integration*. Wiesbaden: Springer Fach Medien.
- Schukraft, C. (2002). *Deutsche Europapolitik von Konrad Adenauer bis Gerhard Schröder*. Opladen: Leske + Budrich.
- Schwartzman, R. (2018). *Der Vertrag von Lissabon*. Heidelberg: C.F. Müller GmbH.
- Slavu, St. (2008). *Die Osterweiterung der Europäischen Union: eine Analyse des EU- Beitritts*, Frankfurt/Main: Peter Lang Verlag.
- Witulski, A. (2002). *Die Europäische Union auf dem Weg zu einer Verteidigungsunion?* Mainz: Mainz Verlag.

- Claudia Major, C. ve Möllig, Ch. (2018). *Die Europäische Interventionsinitiative EI2*. Berlin: DGAP Kompakt, Nr.10.
- Ernst, A. (2018) Neue Zürcher Zeitung, <https://www.nzz.ch/international/neun-eu-staaten-wollen-eine-militaerische-interventions-allianz-ld.1398039>, (Erişim tarihi 10.04.2019).
- Fischer, M. (2018). <https://info.brot-fuer-die-welt.de/blog/eu-plaene-zur-foerderung-ruestungsentwicklung>, (Erişim tarihi 09.04.2019).
- Kaim, M., Overhaus, M. (2018). https://www.swp.de/politik/inland/sicherheitspolitik_-eu-braucht-eigene-ideen-24804590.html, (Erişim tarihi 11.06.2019).
- Kopp Report, (2018). <https://kopp-report.de/die-europaeische-interventionsinitiative-in-europa-entsteht-eine-neue-militaerische-kraft/>, (Erişim tarihi 09.04.2018)
- Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, (2017). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017D2315&from=DE>, (Erişim tarihi 08.04.2017).
- Avrupa Komisyonu, (2018). https://ec.europa.eu/cyprus/sites/cyprus/files/white_paper_on_the_future_of_europe-2.pdf, (Erişim tarihi 25.04.2019).
- Avrupa Komisyonu, (2018). http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2521_de.htm, (Erişim tarihi 04.04.2019).
- Auswaertiges Amt Deutschland, (2018). <https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/maas-welt-am-sonntag/2128426>, (Erişim tarihi 22.04.2019).
- Deutschlandfunk, (2018). https://www.deutschlandfunk.de/anti-terror-operation-barkhane-umstrittene-mission-inder.795.de.html?dram:article_id=395933, (Erişim tarihi 24.04.2019).
- Die Bundesregierung, (2018). <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/buerokratieabbau/europa-muss-handlungsfahig-sein-1141498>, (Erişim tarihi 08.05.2019).
- Die Welt, (Erişim tarihi 21.06.2018).
- Die Welt, (2018). <https://www.welt.de/politik/deutschland/plus177920946/Krisenreaktionskraefte-Frankreich-fuehrt-Deutschland-foelgt.html>, (Erişim tarihi 24.04.2019).
- Die Zeit, Nr. 23/2017 (Erişim tarihi 21.06.2018).
- Die Zeit, (2018). <https://www.zeit.de/politik/ausland/2018-11/jens-stoltenberg-nato-generalsekretaer-europa-verteidigungsarmee-ablehnung>, (Erişim tarihi 10.04.2019).
- Der Tagesspiegel, (2018). <https://www.tagesspiegel.de/politik/kann-europa-sich-selbst-verteidigen-europas-angst-vorm-fliegen/20979878.html>, (Erişim tarihi 08.04.2019).
- Der Tagesspiegel, (2018). <https://causa.tagesspiegel.de/politik/auf-dem-weg-zur-europaeischen-armee/sagt-endlich-ja-zu-macrons-interventionsinitiative.html>, (Erişim tarihi 10.04.2019).
- EU.INFO.Deutschland (2018), <http://www.eu-info.de/sys/nachrichten/interventionsinitiative.1162.html>, (Erişim tarihi 11.04.2019).
- EU.INFO.Deutschland (2018). <http://www.eu-info.de/sys/nachrichten/interventionsinitiative.1162.html>, (Erişim tarihi 11.04.2019).
- Fransa Büyük Elçiliği Berlin, <https://de.ambafrance.org/Staatspraesident-Macron-Initiative-fur-Europa>, (Erişim tarihi, 11.04.2019).
- Neue Zürcher Zeitung, (2018) <https://www.nzz.ch/international/neun-eu-staaten-wollen-eine-militaerische-interventions-allianz-ld.1398039>, (Erişim tarihi 10.04.2019).
- Stratejik Düşünce Enstitüsü, (2018). <https://www.sde.org.tr/avrupa/ab-imzaladi-yeni-askeri-ittifak-yolda-haberi-5401>, (Erişim tarihi 09.04.2014).
- The New York Times, (Erişim tarihi 29.05.2017).
- The European, (2018). <https://www.theeuropean.de/emmanuel-macron/13988-macrons-sorbonnerede-I>, (Erişim tarihi 24.04.2019).
- Wiener Zeitung, (2018). <https://www.wienerzeitung.at/nachrichten/politik/europa/973936-Europaeische-Interventionsinitiative-soll-bei-Krisen-rasch-handeln.html>, (Erişim tarihi 12.04.2019).

Extended Abstract

Aim: The purpose of this article is to analyze how the European Intervention Initiative, which was founded by France, was welcomed by the member states of the European Union, in particular

Germany. At a time when the Common Security and Defense Policies were being made more effective, a new idea put forward by Macron tried to analyze whether the interests of Germany were compatible with the formation of EI2 and the German government's attitude was analyzed especially by using German sources. Since the topic is still very new, the sources are mostly articles and news from daily political newspapers.

Method(s): Because the topic is relatively new there is very little literature on the subject. Mainly original literature in German and in English were researched. The sources consist of books, websites of the European Union, daily newspapers and political foundations.

Findings: The new formation, which was initiated by France and open to European countries other than EU members and aimed at military intervention, has led the debate and developments to a different direction. In a speech French President Emmanuel Macron made at the Sorbonne, one of the elite universities of his country, presented a new idea for the defense of Europe. The fact that this new idea, expressed by Macron, coincided with a period of debate about how to make the CSDP more effective in the EU, led to different interpretations in some EU countries, particularly in Germany. The European Intervention Initiative (EI2), expressed by French President E. Macron, is envisaged to include not only EU countries, but also other European non-EU countries. At first glance, it can be said that Emmanuel Macron has made some European countries, especially Germany, in a difficult situation with his move. With this move, it can be said that Macron has taken a positive step to make his country France a leading and leading country both in the EU and among the non-EU countries. As the center of the European Intervention Initiative will be in Paris, it can be stated that the effectiveness of France in this sense will increase. Germany's signing of the founding declaration of the EI, if at all, can be interpreted as not wanting to see any formation on the European continent. Furthermore, it can be stated that Germany wants to have a say in the future in Europe. Germany would have missed the opportunity to intervene and manipulate and even be decisive in military developments all over Europe if it had chosen the alternative to watch what was happening without a member. Thus, together with the French, the Germans will continue to be in a position to identify defensive and military developments that concern the entire European Continent in the future, as in the EU. It is possible to state that the demand for participation by European countries will increase when the European Intervention Initiative is matured. It is also possible to say that although the number of participants is undefined, it is more likely to remain a private initiative in the future that is intended to accommodate only some states. How the EI2 will take shape in the long run will also depend on the relations between the member states with the EU and NATO.

Conclusion: The important factor that will determine the future of EI2 formation will depend on how France, the initiator and locomotive of the initiative, will stand against the idea of Germany's inclusion in PESCO and other Union projects. For the Turks, which have been regarded by the European countries as an enemy and a nation that needs to be defeated for centuries, no explanation has been made by Macron, who introduced the idea of EI2. The inclusion of Turkey in this formation, the Turkish military sense is not seen as a competitor to Europe and will mean that it is accepted as themselves. This situation can be said to eliminate any future potential military competition between the European states and Turkey. In addition, an effect can occur which increases the probability of Turkey's membership to the EU. The organization to be incorporated into a nascent years in Turkey as a country seeking EU including Europe prompted the European country Turkey not actually means they see somewhere on the coast of the continent is not on the side. This perspective also say a lot about the EU and Turkey; Turkey's position is not European.